

LUND UNIVERSITY

ESS är en utmärkt affär. ESS innebär inte bara toppforskning, utan också tillväxt i Sverige och EU

Müchler, Stephan; Rankka, Maria

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Müchler, S., & Rankka, M. (2014). ESS är en utmärkt affär. ESS innebär inte bara toppforskning, utan också tillväxt i Sverige och EU. *Sydsvenska Dagbladet*.

Total number of authors:

2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Att Sverige ska vara attraktivt och dra till sig internationella satsningar är precis vad många debattörer länge har önskat. Det innebär också stora möjligheter för svenskt näringsliv, skriver Stephan Mücklich och Maria Rankka.

SKISS: HENNING LARSEN ARCHITECTS

”ESS är en utmärkt affär. ESS inne-bär inte bara toppforskning, utan också tillväxt i Sverige och EU.”

■ ESS blir världens mest moderna och avancerade anläggning i sitt slag, men grundteknologin är inte ny och det finns stor efterfrågan på den typen av forskning.

Det skriver Stephan Mücklich, VD för Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, och Maria Rankka, VD för Stockholms Handelskammare.

Den europeiska forskningsanläggningen ESS närmast sig projektstart. Sverige bygger och är värld för en forskningsanläggning i världsklass med bred tillämpning inom många områden.

Genom ESS investerar den internationella forskarvärlden tvåsiffriga miljardbelopp i Sverige. Det finns redan propåer från andra universitet om att etablera filialer i anslutning till anläggningen. Att Sverige ska vara attraktivt och dra till sig internationella satsningar är precis vad många debattörer länge har önskat. Det innebär också stora möjligheter för svenskt näringsliv.

Att diskutera den kritik som Astrid Söderbergh Widding, rektor för Stockholms universitet, och Anders Karlhede, vice rektor för naturvetenskap på Stockholms universitet, framförde på Aktuella frågor den 27 mars är viktigt. Är satsningen på ESS bra? Kan Sverige vara plats för stora anläggningar för vetenskaplig internationell forskning?

Arbetet med ESS har pågått i tolv år. Initiativet kommer från forskarvärlden. Nordiska fysiker endades på ett tidigt stadium om Lund som lämplig plats. Många länder visade intresse för att anläggningen skulle placeras hos dem och för att vara värd för projektet, bland annat Storbritannien. Men till

SKRIBBENTER

■ **Stephan Mücklich** är VD för Sydsvenska Industri- och Handelskammaren.

■ **Maria Rankka** är VD för Stockholms Handelskammare.

slut enades alla om att Lund var den bästa platsen. Ytterst handlar det om att skapa bra forskning och inte naturlig industripolitik. Men självklart har världandet särskilt stor nytta av projektet. Det är en utmärkt affär.

Sverige får en forskningsanläggning som kostar 15 miljarder kronor till en tredjedel av priset. Uppgifter ser av motköpskaraktär, där länder utöver pengar bidrar också genom att leverera teknik, påverkar inte de totala internationella investeringarna i anläggningen utan innebär bara att avgränsade delar av bygget levereras av företag från andra länder än Sverige.

Internationell samverkan är nödvändig när det gäller så stora anläggningar som ESS. Inget enskilt land i Europa har så mycket forskning att det på egen hand skulle kunna betala den typ av mätinstrument som ESS utgör.

Just nu avslutas de internationella förhandlingarna om hur stor del av ESS som varje land ska betala. Det är en process där regeringen bör känna höga krav på att uppnå bra resultat. Eftersom det rör sig om förhandlingar vore det extremt naivt av regeringen att bjuda på full öppenhet när det gäller den svenska finansieringens exakta gränser och utformning.

ESS är en infrastruktur-anläggning, ett enormt mätinstrument. Den stora kostnaden är en investering av engångskaraktär. Livslängden är 20 år och om nivån är den samma som idag kommer Sverige totalt under den perioden investera i forskning och utbildning för omkring 1500 miljarder kronor. Sannolikt blir det mycket mer.

Svenska staten ökade nyligen sitt årliga anslag till forskning med fem miljarder kronor. Men Sverige ligger fortfarande en bit efter de länder som satsar allra mest. Många länder har

till exempel infört avdrag för företag och privatpersoner som investerar i forskning. Det skulle Sverige också kunna göra.

ESS blir den mest moderna och avancerade anläggningen i sitt slag i världen, men grundteknologin är inte ny och det finns stor efterfrågan på den typen av forskning. Till exempel kan bränsleceller, solenergi, katalysatorer, batterier, datorteknik, smarta material och mediciner förbättras och utvecklas genom studier hos ESS. Endast en liten andel av alla projekt som är möjliga kan genomföras.

ESS ska inte bara innebära toppforskning, utan också bidra till tillväxt i Sverige och i EU. Det måste skapas möjligheter för näringslivet att använda anläggningen, ta del av resultat och data. Det är viktigt att säkerställa att ESS blir en nationell resurs. Sverige behöver vara mer aktivt inom internationell forskning och högre utbildning. ESS är en enorm chans att lyfta svenskt universitetsväsende och svenskt näringsliv.

Helst skulle Sverige ha ytterligare minst ett projekt som ESS. I Norden finns idag två regioner som har goda förutsättningar att vara värd och plats för större projekt av denna typ, Öresundsregionen och Stockholm. Kanske kan näringslivet tillsammans med universitet och högskolor skapa ett internationellt konsortium kring teknisk forskning och utveckling. Kanske kan vi få ett elituniversitet från Asien eller Amerika att etablera sig här med både undervisning och forskning. Låt oss ägna kraft till att diskutera det i stället för om Sverige kan vara värd för ett så stort projekt som ESS.

Stephan Mücklich
Maria Rankka

Mer debatt.

Fler debattartiklar finns på Sydsvenskans.se/opinion/aktuella-fragor.

SOS
1/14
2014